Redactie:
D. Roethof-Ensing
Spinozalaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

Administratie:
Oudegracht 152
Utrecht

Verschijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3,— per jaar

JULI-AUG. 1965
14e JAARGANG

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

Bij publicatie van gegevens, welke de Documentatiedienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld. Postgiro nr. 304960 t.n.v. Humanistisch Verbond te Utrecht — Telefoon 030-10163

57-500-1-65

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND — Bladz.

Gemeenschapscentra 88
Verbouwing Erasmushuis 88
Grondruil voor "de Ark" 88
Ontmoeting Engelse en Nederlandse humanisten 88
Reorganisatie Rotterdam 88
Benoemingen 88
Regionale conferenties 88
Belangstelling voor "leadership in Amerika" 89

HUMANITAS

Jaarverslag 90/91
Bijeenkomst reclassering 91
Nieuwe aanstellingen 91

ACTIVITEITEN VAN DE S.V.H.G."Socrates" 92/93

RADIOLEZINGEN 93

VAN ALLE KANTEN

Gesprek humanisten en Rome ingeleid (Noord-Hollands dagblad) 94
Prof.van Praag over dit contact ("Het Binnenhof") 94/95
Buitenkerkelijk mag niet (Dagblad v.h.Oosten) 95
Een uitgestoken hand (Het Vaderland) 95/96
Alfrink waardeert humanisme (Nieuwe Leidse Courant) 96
Prijs voor dr.Rahner S.J. (Leeuwarder Courant) 97
Zuid-Afrikaan mag niet naar ons land (Utrechts Nieuwsbl.) 97/98
De omroepnota (Het Vrije Volk) 98
Voor Humanistisch Verbond niet gratis (Noord-Ooster) 98
Nieuwbouw op bunker (Het Centrum) 98
Steun in de strijd tegen het humanisme (Friesch Dagblad) 99

De vragende mens (Het Brabantsch Dagblad) -99-
Internationaal humanisme (Alg.Handelsblad) -100-
Interview met Simon Vinkenoog (Het Vrije Volk) -100-
Hoofdinspecteur en huwelijksbureaux (De Spiegel) -100-
Nogmaals: de regeringsverklaring (Limburgs Dagblad) -101-
Nog een vraaggesprek met Prof.dr.J.P.van Praag
(Het Vaderland) -101-
Duister stukje (Nieuwsblad voor Zuid-Holland en Utrecht) -101-

. .
. .

HUMANISTISCH VERBOND

Gemeenschapscentra

Naar aanleiding van een desbetreffend voorstel op het congres, is door het hoofdbestuur een commissie samengesteld, die de mogelijkheden van het oprichten van gemeenschapscentra gaan bestuderen. Voorzitter is de algemeen-secretaris de heer B.J.Max, secretaris de heer Th.W.Polet, organisatie-secretaris van het Humanistisch Verbond.

Verbouwing Erasmushuis

Na maandenlange werkzaamheden is een einde gekomen aan een ingrijpende verbouwing van het Erasmushuis te Utrecht, waar ook de kantoren van het Verbond gevestigd zijn. Door deze verbouwing is een grote verbetering ontstaan in de accomodatie, waardoor de steeds toenemende werkzaamheden vlotter kunnen worden verricht onder voor het personeel aangenamer omstandigheden.

Grondruil voor "De Ark"

Met de gemeente Ermelo is overeenstemming bereikt over een grondruil, waardoor aan het vakantie- en conferentieoord "De Ark" te Nunspeet een rustiger ligging gegarandeerd is. Een tot nu openbare weg vlak langs het gebouw is komen te vervallen.

Ontmoeting Engelse en Nederlandse humanisten

Samen met de British Humanist Association zijn op "De Ark" twee vakantieweken gehouden, waaraan zowel Engelse als Nederlandse humanisten hebben deelgenomen. Dank zij de voortreffelijke leiding en verzorging en de vele excursies is het een groot succes geweest.

Reorganisatie Rotterdam

De voortdurende groei van het ledental en de grote verspreiding heeft het bestuur van de Rotterdamse gemeenschap voor de taak geplaatst, een meer federatieve werkwijze onder ogen te zien. Als eerste begin is een werkgroep linker-Maasoever opgericht, die bepaalde taken zelfstandig gaat verrichten.

Benoemingen

Door het hoofdbestuur werd goedkeuring gehecht aan de benoeming tot geestelijk raadsman voor de Inrichtingen van Justitie van de heer A.Stevens te Bloemendaal.

Tot voorlopig docente voor het vormingsonderwijs werd benoemd Mej.Dr.H.E.Heimans te Almelo, die reeds geruime tijd dit onderwijs geeft aan het lyceum aldaar.

Regionale conferenties

Gemeenschaps- en gewestbesturen zijn uitgenodigd voor conferenties in het Erasmushuis op 9 oktober en 13 november.

Belangstelling voor "leadership" in Amerika

Van de aanwezigheid voor de jaarlijkse vergadering van het dagelijks bestuur van de Internationale Humanistische en Ethische Unie van de heer James F.Hornback, lid van het bestuur van the American Ethical Union werd gebruik gemaakt hem een informatie te laten geven over de taak van de "leader" in de groepen van deze organisatie.
Hiervoor was belangstelling van de zijde van een aantal cursisten van het Humanistisch Opleidings Instituut. Van Amerikaanse zijde is namelijk een verzoek gekomen of Nederlandse geestelijke raadslieden niet bereid zouden zijn gedurende een aantal jaren dit werk in de V.S. te komen doen.

.
. .

DE NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"HUMANITAS"

Jaarverslag

Het jaarverslag over 1964 van Humanitas is van de persen gerold. Heel in het kort volgen hieronder enkele gegevens uit dit verslag:

. De vereniging heeft 88 afdelingen en 48 correspondentschappen, verdeeld over 10 gewesten.

. Het ledental is toegenomen met 13% en bedroeg per 31 december 1964: 19828 + 8598 leden gezinsverzorging = totaal 28426.

. De vereniging beschikte in het afgelopen jaar over de werkkracht van 626 bezoldigde medewerkers, die de ± 4.000 vrijwilligers terzijde staan en specialistische taken op het gebied van het maatschappelijk werk vervullen.

. In 25 plaatsen heeft Humanitas een afdelingsbureau met een deskundige beroepsstaf, in 25 plaatsen een gezinsverzorgingsdienst.

. Het budget van de gehele vereniging beliep een bedrag van *f* 3.178.000.--.

. Samen met het Humanistisch Verbond vormt Humanitas de landelijke Stichting Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden, samen met het Humanistisch Verbond en "De Vrije Gedachte" de Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden.

. Het secretariaat van de Stichting Opleidingen Bejaardenzorg is gevestigd op het Centraal Bureau van Humanitas.

. De vereniging is voorts o.a. vertegenwoordigd in:

de International Humanist and Ethical Union, de Nationale Raad voor Maatschappelijk Werk, het Koningin Julianafonds, de Nationale Federatie voor de Kinderbescherming, de Centrale Raad voor de Gezinsverzorging, de Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg, de Nationale Contactcommissie voor Gezinsbelangen en Nationale Gezinsraad, de Nederlandse Vereniging voor Sociaal Pedagogische Zorg, de Nederlandse Organisatie voor Internationale Bijstand, de Federatie Ankerclubwerk, het Humanistisch Centrum "Mens en Wereld" en het H.I.S.O., de Stichting Sociaal-Culturele Zorg Trekkende Bevolking en de S.A.K.O.R. (Samenwerkende Kinderbeschermingsorganisaties).

. In het jaarverslag worden enkele belangrijke zaken vermeld, waarmee het hoofdbestuur zich dit jaar onder meer heeft beziggehouden, nl.:

. Het verhelderen van de doelstellingen van de vereniging.
. Versterking van de interne organisatie.
. De interne en externe communicatie.
. De financiële situatie van de vereniging en de jaarlijkse loterij-aktie.
. De opbouw van een gereglementeerd personeelsbeleid.
. Uitbreiding en versteviging van het voogdij-en gezinsvoogdijwerk.

De ontwikkeling van het maatschappelijk werk in de afdelingen, zonodig door efficiency-bevorderende reorganisatie in regionaal verband.
- Coördinatie van kinderbeschermingsactiviteiten.
- Overleg met de Overheid over subsidiëringszaken.
- Verheldering van de taakomschrijving voor Algemeen Maatschappelijk Werk.
- Het zoeken naar mogelijkheden tot onderzoek in het maatschappelijk werk.
- Het deelnemen aan de meningsvorming over vele onderwerpen in het kader van de Nationale Raad voor Maatschappelijk Werk, waaronder: subsidiebeleid, organisatiezaken, de gevolgen van de invoering van de Bijstandswet en voorlichting over het maatschappelijk werk.

Bijeenkomst Reclassering

Door de landelijke sectie Reclassering van Humanitas wordt op zaterdag 11 september in "Amershof" te Amersfoort een vergadering gehouden met de vertegenwoordigende bestuurders in het land.

Nieuwe aanstellingen

Bij afdeling Groningen is per 1 april jl. mej.J.Bultje aangesteld als maatschappelijk werkster/leidster bejaardenhelpsters (uitbreiding).

Bij afdeling Amsterdam is per 1 mei jl. mevrouw R.Weggelaar-Piller aangesteld als maatschappelijk werkster voor de bejaardenzorg, per 1 september 1965 mej.J.Stapel als maatschappelijk werkster voor het algemeen maatschappelijk werk en mej. G.A.C.M. Grassi als maatschappelijk werkster voor de bejaardenzorg. (uitbreiding)

Bij afdeling Arnhem werd per 1 juni jl. de heer M.Vlaanderen aangesteld als maatschappelijk worker voor het algemeen maatschappelijk werk (vervanging).

Bij afdeling Haarlem werd per 15 augustus jl. de heer R.Wolf aangesteld als maatschappelijk werker voor het algemeen maatschappelijk werk (vervanging)

Bij afdeling Utrecht is per 1 september 1965 mevrouw C. Zander-de Wilde aangesteld als maatschappelijk werkster voor het algemeen maatschappelijk werk. (uitbreiding)

Voor het gezinsvoogdijwerk in het arrondisement Utrecht werd per 1 september 1965 aangesteld als maatschappelijk werkster mevrouw S.W. Hopman-Bosch (vervanging).

ACTIVITEITEN VAN DE S.V.H.G. "SOCRATES"

Langzamerhand zult u wel veronderstellen, dat de S.V.H.G."Socrates" geheel is ingeslapen, aangezien zij in lange tijd niets van zich heeft laten horen. "Socrates" is echter nog steeds springlevend. Het lijkt me daarom nuttig u aan het eind van het verenigingsjaar een kort overzicht te geven van haar voornaamste activiteiten.
In februari en maart zijn er verschillende afdelingsweekends gehouden. Op 1 en 2 mei hebben voorjaarscongres en - conferentie plaats gevonden in "de Korte Vliet" te Leiden. Vooral de conferentie genoot een zeer grote belangstelling. Met kunst en vliegwerk heeft de organiserende afdeling (Leiden) toch nog kans gezien om iedereen onderdak te krijgen. Als het conferentiebezoek op deze manier blijft doorgaan, zal in de toekomst moeten worden uitgekeken naar conferentieoorden waarvan de maximumcapaciteit boven de vijfenzestig ligt. Het thema van de conferentie luidde: De mentaliteit van het Nederlands Humanisme. Sprekers waren: dr.P.Thoenes over "De gezapigheid van het vaderlandse humanisme" en de heer A.Struyk over "Zoveel redelijke hoofden, zoveel gezapige zinnen?" Vooral na de lezing van dr.P.Thoenes ontstond een zeer levendige discussie.
Wat de toestand der afdelingen betreft, deze mag over het algemeen zeer bevredigend genoemd worden, met uitzondering misschien van afdeling Amsterdam. Deze afdeling heeft echter sinds kort een nieuw enthousiast bestuur, dat bijzonder hard werkt, zodat ook hier weer de toekomst optimistisch tegemoet gezien kan worden. In de regel lopen disputen en koffietafels goed tot zeer goed. De samenwerking met andere verenigingen is in sommige plaatsen zelfs uitstekend.
Op landelijk niveau mag de samenwerking met het Eindhovens Studenten dispuut "David Hume" niet onvermeld blijven. De contacten tussen "David Hume" en "Socrates" zijn verstevigd, wat mogelijk werd door een kleine reorganisatie van de praesidesraad van "Socrates". "David Hume" heeft hierin thans zitting als waarnemer. Een afdeling van "Socrates" in Eindhoven behoort op het ogenblik, en zeker ook nog de eerste jaren, tot een onmogelijkheid.
Voorts heeft het hoofdbestuur het plan om in de (verre?) toekomst een afdeling in Wageningen op te richten nog steeds niet laten varen.
Van 26 juni tot 3 juli is het traditionele landelijke zeilkamp gehouden in Uitwelligerga, wat ook dit jaar weer een succes is gebleken.
Na een jaar van hard werken kon een ieder hier op zijn verhaal komen, om dan in september met frisse moed te starten met de eerste-jaars-acties, die in bijna alle afdelingen bestaan uit fora, kennismakings-koffietafels, - lezingen en een - week-end.
Begin oktober zal overal weer gestart worden met het gewone programma.
Op 27 en 28 november zullen najaarscongres en - conferentie gehouden worden in de jeugdherberg te Noordwijk, georganiseerd door afdeling Delft.

Tenslotte volgen hieronder nog de secretariaten van de verschillende afdelingen, zoals die na de jongste bestuurswisselingen luiden:

Afdeling Delft: R.C.Cadée, Postbus 228, Delft.
Afdeling Leiden: Mej.C.D.Oosterwold, Goudreinetstraat 568, Den Haag.
Afdeling Utrecht: Mej.A.A.Bosma, Moreelselaan 11, Utrecht.

Afdeling Groningen: Mej.A.M.Groenman, Tuinbouwstraat 71A, Groningen.
Afdeling Amsterdam; Mej.A.H.Hetebrij, Albert Schultenshof 7, Amsterdam.
Hoofdbestuur: Mej.H.Volters, Lorentzkade 9, Leiden.

∴

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maand augustus voor de VARA

1 augustus	9.45 uur	R.de la Rie	"De humanistische partij."
8 augustus	9.45 uur	A.A.v.Ameringen	"De goeie ouwe tijd en het slechte heden".
15 augustus	9.45 uur	A.van Meurs	"Mens Zijn".
22 augustus	9.45 uur	A.Struyk	"Het is vanzelfsprekend dat wij het moeilijk hebben".
29 augustus	9.45 uur	J.Cohen	"Beleven, begrijpen en weten".

∴

VAN ALLE KANTEN

Gesprek humanisten en Rome ingeleid

Vrijwel alle in Nederland verschijnende dagbladen hebben het nieuws opgenomen over het oriënterend gesprek tussen "humanisten en Rome".
Wij citeren hieronder het Noordhollands Dagblad van 20 juli; een bericht dat in (meestal) gelijkluidende bewoordingen.. ook in de andere bladen stond;

> "Op initiatief van de Internationale Humanistische en Ethische Unie is een oriënterend gesprek tot stand gekomen tussen de unie en het Secretariaat voor de niet-gelovigen, dat onder leiding staat van kardinaal-aartsbisschop König van Wenen.
> Dit gesprek werd te Utrecht tijdens het congres van de IHEU gevoerd door Mr.L.C.Baas (Amersfoort) en prof.dr.J.B.Metz uit Münster in Duitsland voor het secretariaat en voor de internationale unie door prof.dr.J.P.van Praag, voorzitter van het Humanistisch Verbond in Nederland, door H.J.Blackham, secretaris-generaal van de IHEU en door MacCaroll, directeur van het secretariaat van het IHEU.
> Vlak voor het congres der humanisten ontvingen mr.Baas en prof.Metz een telegram van secretaris Miano van het Secretariaat voor de niet-gelovigen, waarin hun verzocht werd om namens het secretariaat een oriënterend, on-officieel gesprek te voeren. De bedoeling van het gesprek was na te gaan of er mogelijkheden aanwezig zijn voor een internationaal en officieel contact tussen de Katholieke Kerk en de internationale humanistische en ethische unie.
> De conclusies van het eerste gesprek werden niet bekend gemaakt. Zij zijn voorgelegd aan het bestuur van de unie enerzijds en aan de leiding van het secretariaat voor de niet-gelovigen anderzijds. Wel is het de bedoeling, dat een tweede gesprek gevoerd zal worden.

Prof.van Praag over dit contact

Op 6 augustus publiceerde "Het Binnenhof" een vraaggesprek, dat een verslaggever had met Prof.Dr.J.P.van Praag naar aanleiding van dit eerste contact. Landelijke Katholieke dagbladen namen dit interview over. Wij halen aan:

> "Ik heb het gevoel, dat deze eerste stap tot een officieel contact tussen het humanisme en de rooms katholieke kerk een mijlpaal is in de godsdienstgeschiedenis der wereld".
> Prof.dr.J.P.van Praag, landelijk en internationaal voorzitter der humanistische beweging, is zeer positief over de resultaten van het eerste informatieve gesprek daaromtrent, dat dezer dagen te Utrecht heeft plaatsgevonden.
> De wens tot voortzetting van dit contact is door dit eerste gesprek versterkt. Daarom is in december de volgende samenkomst gepland: waarschijnlijk weer in het Erasmushuis. Van beide zijden zullen dan zes vertegenwoordigers aanwezig zijn. Als thema's voor het komende gesprek zijn nu vastgelegd: het mens-en wereldbeeld van beide

overtuigingen en de concrete verantwoordelijkheid in de pluriforme samenleving. Men hoopt daaruit te zijner tijd praktische conclusies te kunnen trekken.

Gelijkberechtigd.
"Het unieke van dit contact is, dat de Katholieke Kerk voor het eerst op voet van gelijkberechtigdheid - dat is iets anders dan gelijkwaardigheid - met de buitenkerkelijken praat", aldus prof. van Praag. "De beide gesprekspartners hadden een officieel mandaat vanuit Rome. Persoonlijk heb ik verschillende katholieke vrienden, en met een theoloog als Schillebeeckx heb ik regelmatig prettig contact. Maar dat is allemaal vrijblijvend. De aanzet tot dit officiële contact komt uit Amerika. Een priester, die daar werkt onder de buitenkerkelijken, heeft het Vaticaan gewezen op de noodzaak hiervan. Omdat het Erasmushuis fungeert als internationaal secretariaat werd het gesprek in ons land begonnen".
Op onze vraag of dit initiatief vanuit Rome voor de humanisten "onverdacht" is, zegt de heer Van Praag glimlachend:"Wat de R.K. kerk hiermee beoogt, weet ik niet. Dat staat haar trouwens vrij. Deze ontmoeting ademde in ieder geval een geest van openheid en wederzijds respect. Wij, van onze kant, zullen te zijner tijd zeker met wensen en kritiek op feitelijke toestanden komen en dan zal de echtheid van intentie blijken. Met name in Nederland is de laatste tien jaar een andere houding tegenover het humanisme aan het groeien. Er komt meer openheid en respect. Leest u "voor de grap" het mandement nog eens door.

Buitenkerkelijk mag niet

Eén aspect van de verloving van Prinses Margriet met de heer Pieter van Vollenhoven, waaraan in de sfeer van romantiek - behorend bij dergelijke gebeurtenissen - ternauwernood aandacht is besteed, is het feit dat de heer Van Vollenhoven ten tijde van de verloving niet gedoopt was.
In "Mens en Wereld" werd hierover geschreven en het Dagblad van het Oosten van 24 juli nam het in zijn geheel over. Het slot laten wij nog even volgen:

"Het heette dat de heer van Vollenhoven met nog enkele studenten belijdeniscatechisatielessen bij een predikant volgde; in de Nederlands-hervormde kerk doet men dit inderdaad op latere leeftijd. Niet vermeld echter werd, dat dit tevens zijn eerste godsdienstlessen waren, nodig om gedoopt te worden. Die doop heeft nu enige weken geleden plaats gehad waarmee de gehele waarheid aan het licht kwam". En die waarheid is blijkbaar, dat de echtgenoot van een onzer prinsessen niet ronduit buitenkerkelijk mag zijn. En dat anno 1965".

Een uitgestoken hand

In Het Vaderland van 10 augustus lazen wij een aardig interview met aalmoezenier Theo Kloeg, die aalmoezenier voor artiesten is.
Uit het gesprek bleek dat dominees en mensen van het Humanistisch Verbond welkom waren bij de aalmoezenier:

"Enfin. In de radiostudio's vindt je natuurlijk niet alle artiesten. Ik dus de theaters en feestzalen langs. Ook daar lieten ze me altijd binnen ook al vroegen de pastoors zich af wat nu eigenlijk een artiestenaalmoezenier is. Als ik met mijn hand op het hart verzekerde dat ik dat zelf ook nog niet wist, was het altijd akkoord. Nu kennen ze me natuurlijk, maar nog nooit wordt het gek gevonden dat iemand met een omgekeerd boordje binnenstapt. Ik heb nog nooit gehoord "wat doet die zwartrok hier". U moet niet vergeten, artiesten hebben ook hun menselijke problemen. Daar komen ze in de kleedkamer of café-gesprekken met hun collega's niet uit, gesteld dat ze er over zouden willen praten. Overigens heb ik in de loop der jaren niet gemerkt dat artiesten, om maar een voorbeeld te noemen, meer huwelijksmoeilijkheden zouden hebben dan andere burgers. Alleen: ze weten niet waar ze naar toe moeten als er wat aan de hand is. Of wanneer. Je hoeft niet om acht uur 's avonds bij ze binnen te komen. Ook om acht uur 's morgens niet natuurlijk.
Wat zei ik ook weer? Oh ja. Dat ik nu welkom ben in alle theaters. Het was wel wennen in het begin. Ik heb vaak tegen mezelf gezegd: was ik maar bij moeder thuis gebleven. Maar leuk was het ook. Toen ik de eerste keer Luxor in Rotterdam binnenstapte waar de Snip en Snaprevue draaide en ik in de kleedkamer van de girls terecht kwam, nou, dat was ook heel wat anders dan de zusters in Delft.
Hoe het ook zij: er is behoefte aan een nationaal centrum.
Niet voor niets rijden artiesten nu al na hun voorstelling 's avonds voor zij naar huis gaan, eerst naar Hilversum om een babbeltje te houden. Ze maken er vaak omwegen voor van honderden kilometers. Ze kunnen natuurlijk ook rechtstreeks naar het artiestencafé in hun woonplaats, maar daar is het anders. Het is heus waar, ik zou willen dat er ook dominees en mensen van het Humanistisch Verbond waren die in staat gesteld zouden zijn dit soort werk te doen. Er is behoefte aan. Tenslotte bedrijven we geen zielszorg. Dat is een naar woord. We zorgen voor de mens, die artiest is".

Alfrink waardeert humanisme

Aldus luidde de kop boven een artikel in de Nieuwe Leidsche Courant van 26 juni, waarvan wij het volgende overnemen:

"Ook zonder van een christelijke visie uit te gaan kan men voorvechter zijn van algemeen menselijke waarden, die in het bedrijfsleven en in de industrie tot hun recht moeten kunnen komen, willen deze voor de mens een zegen zijn.
Dit zei kardinaal Alfrink tijdenshet tweedaagse beraad van de roomskatholieke bedrijfsaalmoezeniers in ons land in het centrum Contact der Continenten in Soesterberg.
Waarden zoals eerbied voor de menselijke waardigheid, rechtvaardigheid en liefde zijn geen monopolie van het christendom, al ontvangen zij in een christelijke visie een eigen licht, zo betoogde de kardinaal.
Ten aanzien van het bedrijfsapostolaat benadrukte de kardinaal vijf punten:
1. het bedrijfsapostolaat is zielszorg, gespecialiseerd naar de mens in de industrie;
2. er is geen principiële tegenstelling tussen de techniek en de gelovige visie op het menselijk bestaan;

3. de vooruitgang van wetenschap en techniek stelt de kerk voor steeds nieuwe ethische vragen;
4. de mens in de industrie heeft recht op antwoord van de kerk;
5. men dient waardering te hebben voor de bevordering der algemeen menselijke waarden door socialisme en humanisme.

Prijs voor dr.Rahner S.J.

In de Leeuwarder Courant van 3 juli lazen wij:

"De Reuchlinprijs, die is ingesteld in 1954 ter gelegenheid van de 500ste geboortedag van de humanist Johannes Reuchlin, die vanwege zijn leringen tenslotte door de paus werd veroordeeld is voor dit jaar toegekend van de bekende rooms-katholieke theoloog prof.dr.Karl Rahner SJ . Het is voor het eerst, dat deze prijs van *f* 10.000.- aan een rooms-katholiek wordt gegeven. In de motivering van dit besluit wordt erop gewezen dat prof.Rahner in de wijsgerige en dogmatische traditie van de Rooms-Katholieke kerk "vergeten waarheden" heeft ontdekt."welke velen al te stoutmoedig en gevaarlijk voorkwamen". maar "welke hij onverschrokken en met dwingende hartstocht en welsprekendheid verdedigde". Het werk van prof.Rahner in en buiten het concilie heeft ook de dialoog tussen Christenen en niet-Christenen verdiept en verrijkt. Vandaar deze toekenning.

Zuid-Afrikaan mag niet naar ons land

In het Utrechts Nieuwsblad van 9 augustus kwam het volgende bericht voor:

"De 29-jarige gekleurde leraar James Ravell uit Elsies River, krijgt van de Zuid-Afrikaanse regering geen paspoort. Hij had een beurs gekregen ten bedrage van ongeveer f 250.- per maand voor voortgezette studie aan de Universiteit te Utrecht. Vrijdag hoorde hij dat hij de pas die hij in maart had aangevraagd niet zou krijgen. Een reden hiervoor werd niet opgegeven. Hij vermoedt zelf dat het te maken heeft met zijn vertaling van Bertrand Russells "Waarom ik geen Christen ben".
De heer Ravell kreeg in 1959 de eerste prijs voor Afrika in een essay-wedstrijd, uitgeschreven door de Internationale humanistische en ethische unie, waarvan het bureau in Utrecht is gevestigd. De heer Ravell heeft aangekondigd door middel van vrienden in beroep te gaan tegen de beslissing van de Zuid-Afrikaanse overheid.

En op 10 augustus stond in het Brabantsch Nieuwsblad over deze zaak te lezen:

"Bij de rijksuniversiteit in Utrecht was niets bekend van de komst van de Zuidafrikaanse negerleraar James Ravell, die met behulp van een beurs aan de Utrechtse universiteit zou komen studeren. Zoals bekend heeft de Zuid-Afrikaanse regering geweigerd de leraar een uitreisvisum te verstrekken.
Het is in de domstad evenmin geheel duidelijk wie de beurs beschikbaar heeft gesteld. De Internationale Humanistische Unie houdt zich niet bezig met het verstrekken van beurzen. In 1959 won James Ravell een eerste prijs in een door de unie uitgeschreven essay-wedstrijd.

De Stichting Universitair Asyl fonds, die zich wel occupeert met het verlenen van beurzen aan buitenlandse studenten, ontkent dat James Ravell een beurs van het H.A.F.heeft gekregen, maar een bestuurslid van het fonds achtte de mogelijkheid niet uitgesloten dat de Zuid-Afrikaan - wanneer hij in ons land zou zijn gearriveerd - onder de hoede van het fonds zou zijn gekomen.

De omroepnota

Na alle stof die de omroepnota van minister Vrolijk heeft doen opwaaien, nemen wij hier alleen dàt punt over dat voor het Verbond van belang zal zijn, namelijk:

"Mr.Vrolijk wil met de kerken en het Humanistisch Verbond contact opnemen over een actieve rol van de genootschappen op geestelijke grondslag in het omroepbestel;

(uit Het Vrije Volk van 8 juli).

Voor Humanistisch Verbond niet gratis

In de Noord-Ooster van 26 juni (en in enkele andere bladen) vonden wij dit korte bericht:

"Bij de herziening van de wet bevolkings- en verblijfsregisters is ook een punt van beraad of het Humanistisch Verbond evenals de kerkgenootschappen in aanmerking komt voor het kosteloos dan wel tegen bijzonder tarief verstrekken van inlichtingen uit de bevolkingsregisters.
Dit antwoordt minister Smallenbroek (Binnenlandse Zaken) op schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid Vis (PvdA).
De bewindsman merkt nog op, dat de kwestie thans behoort tot de competentie van de rechter, geroepen tot een uitspraak in beroep tegen belastingaanslagen.

Nieuwbouw op bunker

In de loop van 1967 zal op een bunker in het hart van het Militair Hospitaal in "Oog in al" te Utrecht een uniek geestelijk centrum opgetrokken zijn. In het Centrum van 19 mei werd gezegd dat deze nieuwbouw onder meer zal omvatten:

"Een kerk ten behoeve van zowel protestants-christelijke als de rooms-katholieke eredienst (capaciteit 250 plaatsen),
Een dagkapel en consistoriekamer, en:
bureau's voor katholieke, protestantse en humanistische geestelijke verzorgers. Deze kamers zullen zó worden opgebouwd, dat de leidslieden - evenals alle specialisten en artsen - de patiënten privé kunnen ontvangen, zelfs indien de zieken bedlegerig zijn. De andere ruimten zijn eetzalen voor officieren en onderofficieren (capaciteit 80 plaatsen); research-gelegenheid voor tuberculose en bacteriologie, een lees-en studiezaal voor 40 personen en werkplaatsen voor timmerlieden, schilders, bankwerkers en andere genisten, en lokaliteiten ten algemenen nutte.

Steun in de strijd tegen het humanisme

Gezien in het licht van bovenstaand berichtje of van de woorden van Kardinaal Alfrink, die wij ook in deze rubriek citeerden, doet het volgende artikel toch wel heel merkwaardig aan:

"De Nationale Christen Onderofficieren Vereniging heeft zich tot de synodes van de Nederlandse kerken gericht met het verzoek om te wijzen op de gevaren van het humanisme in het bijzonder de humanistische geestelijke verzorging van de militairen. In de brief wordt vastgesteld dat de jonge christen-dienstplichtigen te weinig kennis van de doelstellingen van het humanisme hebben en mede daardoor zich zo gemakkelijk laten vangen om mee te gaan met hen, voor wie geen God bestaat.
De brief vraagt de plaatselijke kerken te verzoeken in het catechetisch onderwijs de jonge mensen te wijzen op het gevaar van meedoen. Tevens wordt verzocht de plaatselijke kerken en gemeenten te vragen de jonge mensen die onder dienst gaan er op te wijzen dat zij zich niet moeten inlaten met het humanisme en alles wat van die zijde wordt geboden.
Gewezen zou kunnen worden, zo zegt deze brief, "op de schande dat in een recent verleden ook protestants-christelijke militairen door hun goedbedoelde solidariteit eraan hebben meegewerkt, dat een enquete om humanistische raadslieden in de krijgsmacht te krijgen slaagde, dat ook leden van protestants-christelijke kerken de humanistische tehuizen voor militairen bezoeken en daardoor de schijn van noodzakelijkheid van deze huizen vergroten".

(Uit het Friesch Dagblad van 21 juni).

De vragende mens

Het Brabantsch Dagblad van 8 juli schrijft o.m.:

"Sinds 12 jaar verschijnt in ons land het bekende blad De Vragende Mens, dat contact tracht te leggen tussen mensen van verschillende levensbeschouwing, heel bijzonder tussen katholieken en buitenkerkelijken, al dan niet gelovig. Vermoedelijk is het een unicum in Europa, dat een - tot nu toe - geheel katholieke redactie zijn lezers voor het grootste deel heeft onder hen, die door geen band met een kerk verbonden zijn .

Dit tijdschrift nu zal niet meer door de Sint Willibrord Vereniging worden uitgegeven, maar door een nieuwe stichting, waarin de redactieleden als lid zitting zullen hebben. In het laatste nummer werd een en ander aan de lezers bekend gemaakt:

"In ditzelfde nummer wordt aangekondigd, dat de redactie enkele niet-kerkelijken als lid zal opnemen, en dat zij zal worden uitgebreid met een adviesraad, die geleidelijk uit kerkelijke en niet-kerkelijke leden zal bestaan. Men wil zo de communicatie in de boezem van het blad intensiveren. De redactie hoopt, dat deze ingrijpende maatregelen het voortbestaan van De Vragende Mens zullen waarborgen, waarvan de voorzitter van het Humanistisch Verbond, prof.J.van Praag nog onlangs in een interview met een der redacteuren beweerde, dat alleen reeds het bestaan van dit blad van belang was.

Internationaal humanisme

Onder deze titel verscheen in het Algemeen Handelsblad van 23 juli een artikel van de heer J.Bijleveld. Hij zet daarin de rol van de IHEU uiteen en schrijft over het congres van 1966:

"Momenteel zijn de voorbereidingen in volle gang voor het vierde congres dat in juli 1966 zal plaatshebben in Parijs. Ere-president van dit congres in Parijs zal zijn de beroemde Franse bioloog Jean Rostand, terwijl als vice-presidenten zullen fungeren Lord Boyd-Orr (Engeland), prof.Langfeldt (Noorwegen), dr.Jerome Frank (psychiater, Verenigde Staten), prof.Frankenberg (bioloog, Duitsland), prof.Ayer (filosoof, Engeland), prof.K.Cuypers (wiskundige, België), prof. Sibn.Ray (India) en voor Nederland de u welbekende dr.S.L.Mansholt. Als ik u dan bovendien nog vertel dat een van de sprekers zal zijn Ralph Bunche de bekende man van de United Nations, dan zult u het wel met mij eens zijn, dat de Internationale Humanistische Unie zo langzamerhand met een aantal mensen van formaat voor de dag kan komen.

Interview met Simon Vinkenoog

"Ik heb ook meegedaan in een humanistische gespreksgroep, Ja, ik ben humanist, ik ben Simon Vinkenoog, dat houdt in dat ik ook humanist ben. Ik vind het Humanistisch Verbond erg goed, het doet belangrijk werk. Maar dat was weer zo gek, eerst kreeg je een pastoor in je cel, dan een dominee en pas nadat die je hadden afgekeurd was het aan de directeur om te beslissen of je de bijeenkomsten van het Humanistisch Verbond mocht bijwonen.
De gespreksleiders waren een N.V.V.-bestuurder uit Bilthoven en een assistent aan de universiteit, die pas gepromoveerd was.
Met een man of vijftien konden we anderhalf uur per week vergaderen.
Het thema was bijvoorbeeld, Duitse verpleegsters die in de oorlog patiënten een spuitje hadden gegeven.
Ieder praat over wat hem treft, over onrecht, over menswording, waar ik het altijd over heb. De mensen zien misdadigers als een soort lagere wezens. Maar het hele begrip "zware jongens" bestaat eenvoudig niet! Ik heb naast bomen van kerels gestaan met zieltjes van kinderen! (Uit Het Vrije Volk van 14 juni).

Hoofdinspecteur en huwelijksbureaux

In het tijdschrift De Spiegel van 10 juli kwam een interview voor met hoofdinspecteur W.van der Voort uit Amsterdam over de kwestie: hoe staat u tegenover huwelijksbureaux?"
De volgende vraag en het antwoord daarop zijn voor ons wel van belang:

"Spiegel: Als iemand zich tot de politie wendt om advies ten aanzien van huwelijksbemiddeling welke raad geeft u dan?
VAN DER VOORT: Wij wijzen hen op de onzekere punten van particuliere huwelijksbureaus en raden hen aan, contact op te nemen met een van de vier levensbeschouwelijke bureaus op dit gebied, namelijk het Hervormd, het Katholiek, het Humanistisch en het Gereformeerd huwelijksbemiddelingsbureau.

Nogmaals: de regeringsverklaring

Op 23 juni schreef dr.H.van der Meulen in het Limburgsch Dagblad over humanisme en christendom en ging daarbij uit van de zinsnede uit de regeringsverklaring:"het beleid zal gedragen worden door de geestelijke waarden die in ons volk leven en die in christendom en humanisme tot uiting komen."

"Uit allerlei gesprekken is mij reeds gebleken, dat de stijgende invloed van het humanisme voor velen tot een nijpende vraag wordt ten aanzien van hun eigen christelijke levensovertuiging. Indien ook het humanisme een hechte grondslag kan vormen voor een waardig menselijk bestaan, waar ligt dan nog de eigenwaarde van het christelijk geloof? Vooral nu in de moderne evangelie-prediking steeds meer de nadruk gelegd wordt op eerlijkheid en goedheid voor elkaar, dringt steeds meer de vraag naar de eigenlijke reden, waarom ik niet alleen humanist, maar ook christen wil zijn.

Nog een vraaggesprek met Prof.dr.J.P.van Praag

In het tijdschrift De Vragende Mens heeft Dick Ouwendijk een interview gehad met prof.Van Praag. Het Vaderland van 27 juli nam er enkele gedeelten uit over. Op onze beurt citeren wij hieronder een vraag met het antwoord er op:

"In het vervolg van het gesprek kwam van beide zijden de nadruk te liggen op de noodzaak van een dialoog tussen atheïsten en gelovigen. Dr.Van Praag: Wat mij hindert is, dat in het godsdienstig milieu het humanisme dikwijls wordt gezien - wel als een bloem, maar een bloem die van de wortel is afgesneden en daarom op den duur moet verwelken. Gaan de gelovigen dat als basis nemen, dan is een gesprek uitzichtloos. Het humanisme is geen afgesneden bloem, ook niet het atheïstisch humanisme. Het atheïsme heeft in de aard van het menszijn zelf iets ontdekt, waarop het zijn levensovertuiging kan bouwen. Wensen de gelovigen een gesprek, dan zullen zij moeten beseffen, dat de atheïst zijn overtuiging niet beschouwt als iets dat van het christendom of van de godsdienst is afgeleid! Wanneer ons humanisme aan iets is ontleend dan is het aan onze ervaring met, onze visie op en onze doorlichting van het mens zijn.

Duister stukje

Tot slot van deze rubriek een wat duister ingezonden stukje in het Nieuwsblad voor Zuid Holland en Utrecht van 4 augustus.

Verwachting

Zou het niet zijn omdat "wij van 't heilspoor zijn afgegaan" dat de wereld in de Kerk komt. Want bij de huidige ontwikkeling met haar oecumenische streven - dat m.i.niet anders dan als een vrucht van humanistische levensbeschouwing gewaardeerd kan worden - is er geen enkele verwachting meer voor de Kerk. Alleen wanneer onze persoonlijke en kerkelijke zonden weer schuld voor God worden kan er verwachting komen.